

Veilig bij God

Preek over psalm 57

Zingen vóór de preek: **U, die mij geschapen hebt.
U wil ik aanbidden als mijn God.
In voor- of tegenspoed, uw liefde doet mij zingen.
U die mij geschapen hebt, U wil 'k danken hoe ik mij ook voel.
En U gehoorzaam zijn, Heer, U bent mijn doel.** (Opwekking 355)

Kijk nog eens naar dit lied. Heb je dat wel echt goed gelezen? Was je wel eerlijk bij het zingen? Is het waar dat je God wilt danken hoe je je ook voelt? En kun je blijven zingen, ook in tegenspoed? Of is dit een lied dat je alleen maar zingt als je je goed voelt en als het je goed gaat... Het is toch veel makkelijker om lofliederen te zingen als je in een goede bui bent en als alles mee zit?

Ik weet nog wel dat ik een keer een kind in de klas een beetje boos aansprak, omdat het niet meezong met een psalm. Het antwoord van het kind heeft me wel aan het denken gezet: "Hoe kun je dat nou zingen, ik ben helemaal niet blij! En u zegt zelf altijd dat je beter niet kunt zingen of bidden als je het niet meent."

Ja, hoe kun je zingen als je verdriet hebt, hoe kun je God loven terwijl je leven op de kop staat? Toch kan het blijkbaar, kijk maar naar de psalmen. Lieder van hoop en vrees, van geluk en ongeluk, van voor- en tegenspoed. Maar door al die psalmen heen is daar de rode draad van het loflied.

Lezen: Psalm 57

Hoe kan David nu zingen "Mijn hart is gerust"? Hoe kan David überhaupt zingen in deze situatie? Stel je zijn situatie eens voor.

Koning Saul was de schoonvader van David. Maar Saul haatte zijn schoonzoon zo erg, dat hij er alles aan deed om David te vermoorden. Talloze malen moest David vluchten voor de aanslagen van Saul. David hield zich met zijn mannen verborgen in de grotten van Engedi (1 Sam. 24). Saul kreeg te horen dat David daar zat en trok er met een leger van 3000 man naar toe om David te zoeken. Toen Saul een spelonk binnenging, was dat uitgerekend de grot waar David zich had verstopt. Hij zat in de val!

En in deze situatie heeft David volgens vers 1 dit lied geschreven. Ondanks de schreeuwen om hulp lees je ook zinnen die je niet in deze situatie zou verwachten, zoals de verzen 8 – 11. Vergelijk vers 2a eens met vers 8a. "Wees mij genadig, o God, wees mij genadig" tegenover "Mijn hart is gerust, o God, mijn hart is gerust". Dat staat in één en hetzelfde lied! Hoe kan dat? Wat is het geheim van David? Hoe kon hij zo rustig blijven?

Als je de psalm wat beter bekijkt zie je dat er 3 partijen zijn: de vijanden, David zelf en God. Laten we eens lezen wat deze partijen doen.

Allereerst de vijanden. We lezen in de verzen 5 en 7 hoe ze proberen David te vangen. Ze jagen op David zoals leeuwen hun prooi achterna zitten, ze leggen David het vuur aan de schenen. Hun mond is vlijmscherp. Misschien vertellen ze wel allerlei onwaarheden. Op alle mogelijke manieren proberen ze David te laten struikelen. Zo kun je dat in je eigen leven ook meemaken. Soms voel je je door andere mensen opgejaagd en aangevallen. En hoe vaak is dat niet door een medegelovige? Net als bij David, die door zijn eigen schoonvader werd opgejaagd, kan dat je wanhopig maken. “Een tong als een scherp zwaard”, ik denk dat deze uitdrukking voor veel mensen heel goed te begrijpen is. Wat kan een opmerking pijn doen! Jacobus noemt de tong niet voor niets een klein vuurtje dat in staat is een heel bos in brand te steken. De tong is een onberekenbaar kwaad, vol dodelijk venijn, zegt hij (*Jac. 3*). Roddel en leugens kunnen je kapot maken, daar ben je machteloos tegen. David zegt in vers 7 dat zijn vijanden z'n ziel terneer bogen. Hij is gekrenkt en vernederd. Hoevelen kunnen dat (al is het dan misschien zachtjes in het hart) nazeggen? Wat doen we als christenen elkaar vaak pijn, wat vernederen we elkaar toch vaak, soms gelukkig onbedoeld, maar het is niet minder pijnlijk.

De tweede partij in de psalm is David zelf. Wat lezen we van hem? Allereerst merk je aan het eerste gedeelte van het lied dat hij in paniek is. Tot twee maal toe schreeuwt hij het uit: wees mij genadig! Hij stond letterlijk met zijn rug tegen de achtermuur van de grot. Hij kon niet vooruit en niet achteruit. Er was nog maar één mogelijkheid over: iemand anders moet ingrijpen. Vandaar dat hij het uitroept naar de Allerhoogste. Maar het lijkt net of na die schreeuw de paniek wegebt. Het laatste gedeelte van de psalm past voor mijn gevoel helemaal niet bij die machteloze angstschreeuw. Daar spreekt David over rustig zijn, zingen en loven! Dat is bijzonder, hoe kan hij zo omdraaien? Sommige uitleggers zeggen dat het tweede gedeelte van de psalm later is geschreven, toen alles weer een beetje in rustiger vaarwater was gekomen. Persoonlijk geloof ik dat niet zo. Want naar mijn gevoel zien deze uitleggers dan niet het belang van vers 3 en 4. Dat zijn voor mij de sleutelverzen in deze Psalm. Ze leren je hoe je van blinde paniek kunt komen tot innerlijke rust.

Kijk eens goed naar die twee verzen. Daar zegt David iets geweldigs. David spreekt hier over God, de Allerhoogste, de derde partij in de psalm. Als we nauwkeurig lezen en tot ons laten doordringen wat David van God zegt, leren we de ommekeer in Davids hart begrijpen.

God is degene die het voor hem voleindigt. God zal vanuit de hemel zijn overvloedige goedheid sturen en de waarheid bekend maken. Hier is het geheim: David probeert het niet zelf uit te zoeken en op te lossen, maar hij laat het aan God over. Als God iets belooft, zal Hij er dan ook niet voor zorgen dat het gebeurt? Op die trouw van God aan zijn belofte doet David hier een beroep. Daarom zegt hij in vers 6: “Verhef U boven de hemelen, o God, uw heerlijkheid zij over de ganse aarde”. Dat is een oproep om recht. David schetst de situatie waar hij in zit en zegt: “God, sta alstublieft op van uw rechterstoel en laat het hele heelal merken dat U er bent. Dat U het voor mij opneemt. Maakt U het maar af, omdat ik geen uitweg meer zie.”

Hoe kon David er zo zeker van zijn dat God hem verlossen zou? Omdat God zelf aan Samuël de opdracht had gegeven om David te zalven tot koning van Israël. De vader van David, Isaï, had al zijn zonen één voor één bij Samuël gebracht, maar telkens zei Samuël: “Deze heeft de Here niet verkoren” (1 Sam. 16). Totdat David als laatste voor Samuël stond. Toen zei de Here tegen Samuël: “Sta op, zalf hem, want deze is het.”

David was door God verkoren om koning te worden. Dan zou God daar ook wel voor zorgen, daar vertrouwde hij op.

Kijk, dat is de kracht van kinderlijk geloof. Kun jij dat, gewoon vertrouwen op Gods belofte? Als alles tegenzit en je geen uitweg meer ziet, geloof je dan dat God je helpen wil en kan? Dat is echt een kwestie van volledige overgave. En dat is zo moeilijk voor volwassen mensen! We houden toch veel liever zelf de touwtjes in handen en proberen nog te redden wat er te redden is. Zijn we misschien te trots om het uit handen te geven? Of denken we dat God ons niet helpt, dat Hij een uitzondering voor jou maakt?

Dat is dom! Niet voor niets stelde Jezus vaak een kind als voorbeeld voor volwassenen. Meestal doen wij dat andersom: kinderen moeten leren volwassen te worden en daarvoor moeten ze heel wat van ons afkijken. In onze maatschappij is de volwassene de norm, waar kinderen naar toe moeten groeien. In onze maatschappij telt je plaats op de maatschappelijke ladder. Wie succesvol wil zijn moet leren voor dat plaatsje op te komen. Zelfstandigheid en individuele vrijheid zijn belangrijke dingen. Dat dragen we over aan onze kinderen.

Maar Jezus zet voor ons de wereld weer eens op z'n kop: in het koninkrijk der hemelen is het kind de norm. Zo'n klein kind, dat onzeker je hand vasthoudt en fluistert: "Mam, ik ben een beetje bang." "Pap, ik kan dat niet alleen, wil je me helpen?" Toen de discipelen met elkaar lekker volwassen aan het discussiëren waren over de vraag wie van hen nu het belangrijkste was, riep Jezus een kind en plaatste dat in hun midden. (*Math. 18:1-4*)

Stel je nu eens voor dat *jij* dat kind was. Daar sta je dan, allemaal van die stoere, gespierde vissersmannen om je heen. Je voelt je een beetje omsingeld. Wat wil die Meneer van je? Eigenlijk heb je al weer spijt dat je kwam toen Hij je riep. Onzeker en een beetje verlegen kijk je omhoog naar die grote mannen.

Met dit plaatje in gedachten moet je nu eens horen wat Jezus tegen zijn leerlingen zei: "Voorwaar, Ik zeg u, wanneer gij u niet bekeert en wordt als de kinderen, zult hij het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnengaan. Wie nu zichzelf gering zal achten als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk der hemelen."

Zo! Dat staat er toch maar even overduidelijk: zo'n verlegen, bescheiden en onzeker kind is een voorbeeld voor grote mensen!

Wat hebben kinderen dan dat ze voor ons een voorbeeld zijn? In de eerste plaats zijn kinderen niet te beroerd, trots of eigenwijs om te zeggen dat ze iets niet kunnen. En ze zeggen gewoon dat ze angstig zijn; is het niet met woorden, dan wel door lekker tegen je aan te kruipen bij een spannend verhaal, of door je hand vast te pakken. Ze vertrouwen zich helemaal aan je toe en zijn er van overtuigd dat er niets gebeuren kan als papa of mama bij ze is. Die volledige overgave, dat eenvoudige vertrouwen. Ik denk dat Jezus dat bedoelt met "worden als een kind". Het koninkrijk van God is voor mensen die dat kunnen. Niet voor niets zegt Jezus ook tegen Nicodemus dat je het koninkrijk niet kunt zien, tenzij je wedergeboren bent! (*Joh. 3:3*)

Ooit een pasgeboren volwassene gezien? Natuurlijk niet! Een pasgeborene is een baby, hulpeloos en afhankelijk! (Wie niet hulpeloos en afhankelijk voor God wil staan, moet zich ernstig afvragen of hij dan wel wedergeboren is!) Heb je God nodig? Of dop je liever je eigen boontjes?

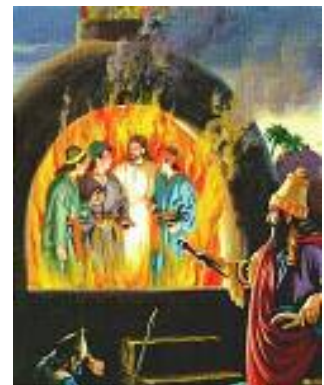
Terug naar Psalm 57. David kon zich zo hulpeloos en afhankelijk opstellen. Lees vers 3 en 4 nu nog maar eens en vertaal het in kindertaal: 'ik ga m'n papa roepen, die is groot en sterk! Hij komt mij heus wel helpen.'

Daniël kon ook zo op God vertrouwen. Toen hij hoorde dat iedereen die zijn eigen God zou aanbidden in de leeuwenkuil zou worden gegooid, ging hij gewoon naar huis en loofde God; zoals altijd hardop en voor het raam. Dom, dom, dom, zou je zeggen. Natuurlijk werd hij gevangen genomen en in de leeuwenkuil gegooid. Maar God zag het vertrouwen en het geloof van Daniël en Hij stuurde zijn engel om de leeuwenmuilen dicht te houden. (*Dan. 6*) En de vijanden van Daniël, die ervoor hadden gezorgd dat Daniël in de kuil geworpen werd, kwamen uiteindelijk zelf in die leeuwenkuil terecht. Kijk nu nog eens naar vers 5: “Ik lig neder temidden van leeuwen”; vers 7: “zij groeven een kuil voor mijn aangezicht, zij vielen daar middenin.” 't Lijkt wel een Psalm van Daniël!

Een ander prachtig voorbeeld zijn de **vrienden van Daniël**.

(*Dan. 3*) Ze bogen als enige niet voor het grote beeld dat koning Nebukadnezar had laten maken. Als straf werden ze in een superheet gestookte oven gegooid. “En denk maar niet dat er een god is die je daaruit redden kan”, zei Nebukadnezar erbij. Heel bijzonder is het antwoord van de drie mannen: “Wij vinden het niet nodig hier antwoord op te geven. Als onze God, die wij vereren, het kan, dan zal Hij ons redden. Maar als Hij dat niet wil doen, dan nóg buigen wij niet voor uw beeld.” Die durven! Maar wat spreekt hieruit ook een vertrouwen! Ze geven hun lot volledig over aan God. Laat Hij het maar voleinden. En God deed dat. Hij stuurde zijn engel, die bij de drie vrienden in het vuur bleef. De mannen blijven ongedeerd en het eind van het verhaal is dat koning Nebukadnezar de God van Israël looft en prijst als de enige ware en verlossende God. Ja, zo zingt David dat ook in vers 10: “Ik zal U loven, o Here, onder de volken, ik zal U psalmzingen onder de natiën.”

Laten we nog eens een keer naar het begin van deze psalm kijken. In vers 2 staat tweemaal het woord ‘genadig’. Een woord dat we meestal gebruiken wanneer we onverdiend goed worden behandeld. Als twee kinderen vechten roept de verliezer na een poosje tevergeefs worstelen om los te komen “genade!” De winnaar laat de verliezer dan gaan. Zo kennen we dit woord ook van Gods houding tegenover ons. Hij is ons genadig: we ontvangen gratis goedheid van God, we hebben niets aan onszelf te danken, maar alles aan Gods liefde en goedheid.

In deze betekenis komt het dan een beetje merkwaardig over, dat David God smeekt om genade. Sául was toch zijn tegenstander, en God is toch degene die hem te hulp komt?

Daarom ben ik eens gaan kijken naar de betekenissen van het oorspronkelijke hebreeuwse woord. En toen ontdekte ik iets moois: het woord genade is afgeleid van een werkwoord dat onder andere 'je kamp opslaan', 'een tent opzetten' en 'zich neerbuigen' betekent. David vraagt God of Hij zijn tent over David heen wil zetten. Hij bidt of God zich wil neerbuigen over David, zoals een hen haar kuikens onder de vleugels neemt. Een prachtig beeld, dat in de rest van vers 2 ook uitgewerkt wordt: **"bij U schuilt mijn ziel, in de schaduw van uw vleugels zal ik schuilen."**

Wat een rijke psalm, wat een bemoediging voor mensen die tegenslagen te verwerken hebben! In de aanhef staat dat deze psalm een kleinood is. De dikke Van Dale geeft als omschrijvingen bij dit woord: *"klein kostbaar voorwerp, vooral als lijfsieraad, (figuurlijk:) iets dat veel waard is voor de bezitter, waaraan men veel waarde hecht."*

Mag deze psalm zo'n kleinood voor je zijn, draag hem in je mee als een lijfsieraad. In moeilijke tijden mag je dan weten dat je bij God mag schuilen. Misschien sta je voor je gevoel met je rug tegen de muur, zoals David niet verder naar achteren kon in de spelonk. Bedenk dan dat je mag schuilen in de rots, ja, in de Rots met een hoofdletter. Jezus is tenslotte ook de Rots (*Math. 7:24vv, Rom. 9:33, 1 Cor. 10:4, 1 Petr. 2:7*). En Hij is degene die Gods Genade aan de mensen liet zien (*Luc. 2:40, Joh. 1:14*). Hij was het die alles wat nodig was voor je redding heeft volbracht, toen Hij uitschreeuwde: **"Het is volbracht!"** (*Joh. 19:30*) Hij is het die van de hemel gezonden is om ons te verlossen (*Luc. 4:18, Joh. 3:17*). Hij is het bewijs van Gods goedertierenheid (*Ef. 2:7, Titus 3:4*), de Here Jezus is de Waarheid zelf (*Joh. 14:6*).

In het zomernummer van het vrouwenblad Eva (jul/aug 2000) staan twee korte reacties op de vraag "Kun je dankbaar zijn als het leven pijn doet?" die ik in dit verband graag wil voorlezen.

Corrie is 62 jaar en antwoordt: *"Ik heb op heel jonge leeftijd mijn moeder moeten missen. Wat mijn vader toen tegen me zei, is mij altijd bijgebleven: 'Kind, je hebt meer overgehouden dan dat je bent kwijtgeraakt.' Ik heb dat opnieuw beseft, toen mijn zoon met zijn vrouw verdronk. Wat moeilijk is het om dan nog te zeggen, dat je meer hebt overgehouden. Maar het is wel zo! Ik heb ervaren dat God bij me was, dwars door het verdriet heen. Hij hilde met me mee, en ik wist: Hem zal ik nooit verliezen. Nog steeds heb ik mijn strijd in dit leven, zoals ieder ander. Dagelijks moet ik op mijn knieën. Maar God blijft bij me. En ik blijf dankbaar. Ondanks alles."*

Hennie is 49 jaar en zij zegt: *"Ik word altijd emotioneel, als mensen aan mij vragen hoeveel kinderen wij hebben. Dan zeg ik 6, maar we hebben er 8! Twee zijn al bij de Here. Ik zal nooit vergeten dat ik in het kraambed lag met een prachtige baby, terwijl in de babykamer een kistje stond met daarin ons jongetje van 2 jaar. Probeer dan maar eens overeind te blijven! We hebben het verschrikkelijk moeilijk gehad, ook toen we later nog een voldragen kindje van negen maanden aan de Here moesten teruggeven. Ik weet waarover ik praat, als ik zeg dat de Here je erdoorheen sleept. Ik heb het immers ondervonden. Maar het is niet gemakkelijk om uit te leggen dat dankbaarheid en verdriet dicht bij elkaar liggen."*

Inderdaad liggen dankbaarheid en verdriet vaak dicht bij elkaar. Maar je merkt ook aan deze twee vrouwen dat de boodschap van Gods liefde en bescherming realiteit is, je mag God hierop aanspreken, net zoals David het uitroept naar God. Als een klein kind schreeuw je om hulp en vertrouw je op die sterke vaderlijke handen, die je optillen en wegdragen uit de moeite.

Wanneer je dit alles goed tot je door laat dringen, dan kun je zelfs in moeilijke situaties zingen met de woorden van deze psalm: “Mijn hart is gerust, o God, mij hart is gerust.” Want je mag weten en voelen dat je er niet alleen voor staat, er staat iemand naast je – sterker nog, boven je en om je heen: de Allerhoogste, die Zijn vleugels liefdevol en beschermend over je uitspreidt. Daarom wil ik Hem loven onder de volken en psalmzingen onder de natien. Want iedereen mag weten dat mijn God een steun (Ps. 18:18) is, een helper (o.a. Ps. 54:6) en een toevlucht (Ps 91:2, 4, 9) in gevaren. Ja Here, verhef U boven de hemelen, Uw heerlijkheid zij over de hele aarde.

AMEN

Ite Pijp - 8 juli 2000